

WU **WIRTSCHAFTS UNIVERSITÄT WIEN**
 right to education
 COURSE DEVELOPMENT PROGRAM +
 financed by
 Austrian
 Development Cooperation

Programiranje za Internet

predavanja
v.as.dr. Samir Lemeš
slemes@mf.unze.ba

4. HTML

- Struktura stranice
- Vrste naredbi
- Sintaksa naredbi
- SSI

HTML

- HTML je jezik Weba kojim se određuje formacija, sadržaj i funkcija nekog hipetekstualnog dokumenta.
- Namijenjen je:
 - kontroliranju načina na koji će pretraživački programi prikazati dokument,
 - kreiranju hipertekstualnih veza između različitih mjesta u dokumentu,
 - kreiranju hiperveza između različitih dokumenata,
 - kreiranju hiperveza s drugim servisima na Internetu.

Struktura stranice

- Svaki HTML dokument započinje naredbom `<HTML>`, a završava s `</HTML>`
- Sastoji se od dva dijela:
 - zaglavlja koje je obuhvaćeno naredbama `<HEAD>` i `</HEAD>`,
 - tijela koje se nalazi unutar oznaka `<BODY>` i `</BODY>`

Struktura stranice

```

<HTML>
<HEAD>
  <TITLE>mala Web straničica</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
  Ovdje se nalazi tekst koji želite prikazati na Webu,
  zajedno s HTML oznakama koje ga formatiraju, te s
  kojima se pozivaju slike i neki drugi elementi.
</BODY>
</HTML>
    
```

Vrste naredbi

- Dvije vrste naredbi:
 - naredbe za oblikovanje stranice,
 - oznake za posebne znakove
- Oznake za posebne znakove počinju znakom `&`, završavaju sa `;`
- Mogu početi sa `#` i decimalnom vrijednošću ISO Latin-2 simbola:
- ~: `~`

Vrste naredbi

Simbol	HTML oznaka	Značenje
&	&	ampersand
<	<	manje od
>	>	veće od
®	®	registrirana oznaka
©	©	copyright-autorsko pravo
á	á	malo a s desnom kosom crticom
à	à	malo a s lijevom kosom crticom
â	â	malo a s obrnutom kvačicom
ã	ä	malo a s preglasom (dvije točkice)
ä	&arubg;	malo a s kružićem
ç	ç	malo c s kukicom, francusko slovo
ñ	ñ	malo n s tildom
ø	ø	malo o prekrizično kosom crtom
ß	&szling;	njemačko slovo oštro s
æ	&aelsing;	posebna oznaka za izgovor
	 	neizbrisivi razmak

Sintaksa naredbi

- HTML naredbe mogu biti pune ili prazne.
- Pune naredbe odnose se na tekst koji je njima obuhvaćen, a sastoje se od početne i završne oznake.
- Primjer pune naredbe:
`<A HREF="piramida.html">Saznajte sve o piramidi</A>`
- Početna: `<A HREF="piramida.html">`
- Završna: `</A>`

Sintaksa naredbi

- Kod praznih naredbi postoji samo početna oznaka.
 - `<BR>` Kraj retka; nadolazeći tekst u novom retku.
 - `<HR>` Vodoravna linija.
- Kod praznih naredbi mogu se koristiti argumenti kojima se određuju neke konkretne vrijednosti.

Sintaksa naredbi

- Primjer (naredba IMG za ubacivanje slike uvijek dolazi s argumentom SRC kojim se dodjeljuje ime datoteke koja sadrži željenu sliku:
 - `<IMG SRC="piramida.gif">` Slika piramide.
- Argumenti se zapisuju u obliku varijabla=vrijednost, gdje vrijednost mora odgovarati tipu varijable.
- Ako se varijabli dodjeljuje tekstualna oznaka poput imena datoteke, ta vrijednost mora biti obuhvaćena navodnicima,
- Kod numeričkih veličina navodnici se izostavljaju.

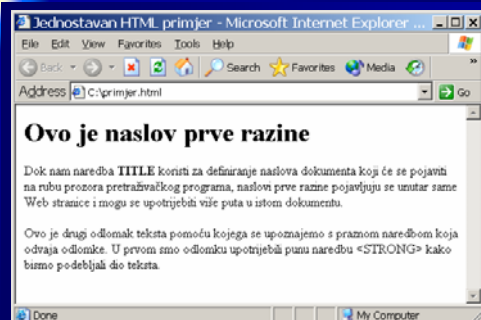
Sintaksa naredbi

```

<HTML>
<HEAD>
  <TITLE>Jednostavan HTML primjer </TITLE>
</HEAD>
<BODY>
  <H1>Ovo je naslov prve razine </H1>
  Dok nam naredba <STRONG>TITLE</STRONG> koristi za
  definiranje naslova dokumenta koji će se pojaviti na rubu
  prozora pretraživačkog programa, naslovi prve razine
  pojavljuju se unutar same Web stranice i mogu se upotrijebiti
  više puta u istom dokumentu. <P> Ovo je drugi odlomak
  teksta pomoću kojega se upoznajemo s praznom naredbom
  koja odvaja odlomke. U prvom smo odlomku upotrijebili punu
  naredbu &lt;STRONG> kako bismo podebljali dio teksta.
</BODY>
</HTML>

```

Sintaksa naredbi

Sintaksa naredbi

- Nije bitan prelom redova
- Nisu bitna velika i mala slova:
`<H1>Naslov prve razine </H1>`
`<h1>`
Naslov prve razine
`</h1>`
`<H1> Naslov`
prve razine `</h1 >`

SSI: Server Side Includes

- SSI omogućava da na jednostavan način unutar stranice ugradite korisne stvari poput trenutnog vremena, datuma ili veličine dokumenta.
- Mogu se ubacivati drugi dokumenti u sadržaj trenutnih HTML dokumenata, što je korisno kod nekih uobičajenih tekstova poput poruke o zaštiti autorskih prava ili adrese vaše tvrtke.

SSI: Server Side Includes

- Posebno označeni komentari sastavljeni sljedećom sintaksom:
`<!-- #naredba param1="vrijednost1" param2="vrijednost2" ...-->`
- Naredbe govore serveru što želite napraviti (ispred njih se obavezno piše znak #), jedan ili više parametara daju dodatne podatke.
- Postoji šest različitih naredbi: echo, include, fsize, flastmod, exec i config

SSI: Server Side Includes

- Naredba echo zahtijeva od servera da unutar HTML dokumenta ispiše vrijednost neke globalne varijable sa servera. Postoje četiri varijable:
 - DOCUMENT_NAME
 - DATE_LOCAL
 - DATE_GMT
 - LAST_MODIFIED
- Primjer:
`<!-- #echo var="DATE_LOCAL"-->`

SSI: Server Side Includes

- Naredbom include može se u sadržaj trenutnog dokumenta ugraditi sadržaj nekog drugog HTML dokumenta.
- S ovom se naredbom mogu koristiti parametri virtual i file, (URL adresa drugog dokumenta relativno u odnosu na trenutni direktorij, odnosno relativno u odnosu na korijenski direktorij servera).
- Primjer:
`<!-- #include file="/eurosong/lordi.html"-->`

SSI: Server Side Includes

- Naredbama fsize i flastmod može se unutar Web stranice ispisati veličina, odnosno datum zadnje promjene datoteke.
- Kao i kod naredbe include, mogu se upotrijebiti parametri virtual i file, kao u sljedećem primjeru:
`<!-- #fsize virtual="/eurosong/lordi.htm"-->`